

HEINOLAN NUORISOTAKUUSELVITYS

2015

- Tilannekatsaus
- Kehittämistoimenpiteet

Selvityksen toteutti Nuorten työrengas; TE-toimiston ja sosiaali- ja terveystalveluiden edustajat, opinto-ohjaajat ja oppilashuollon edustajat peruskoulusta, lukiosta ja Salpauksesta, etsivä nuorisotyö sekä nuorisopalveluiden ja työpajatoiminnan edustajat

HEINOLAN PALVELUKUVAUS NUORISOTAKUUN TOTEUTUMISESTA

Lähtötilanne

Nuori jää ilman opiskelu-paikkaa, opinnot tai armeija keskeytyvät ilman kunnollisia jatkosuunnitelmia

Nuoresta huolestuneiden vanhempien, kavereiden tai nuoren itsensä yhteydenotto

Nuori ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi itsenäisesti

Toimenpiteet

Päämäärät

**KOULUTUS
PAIKKA**

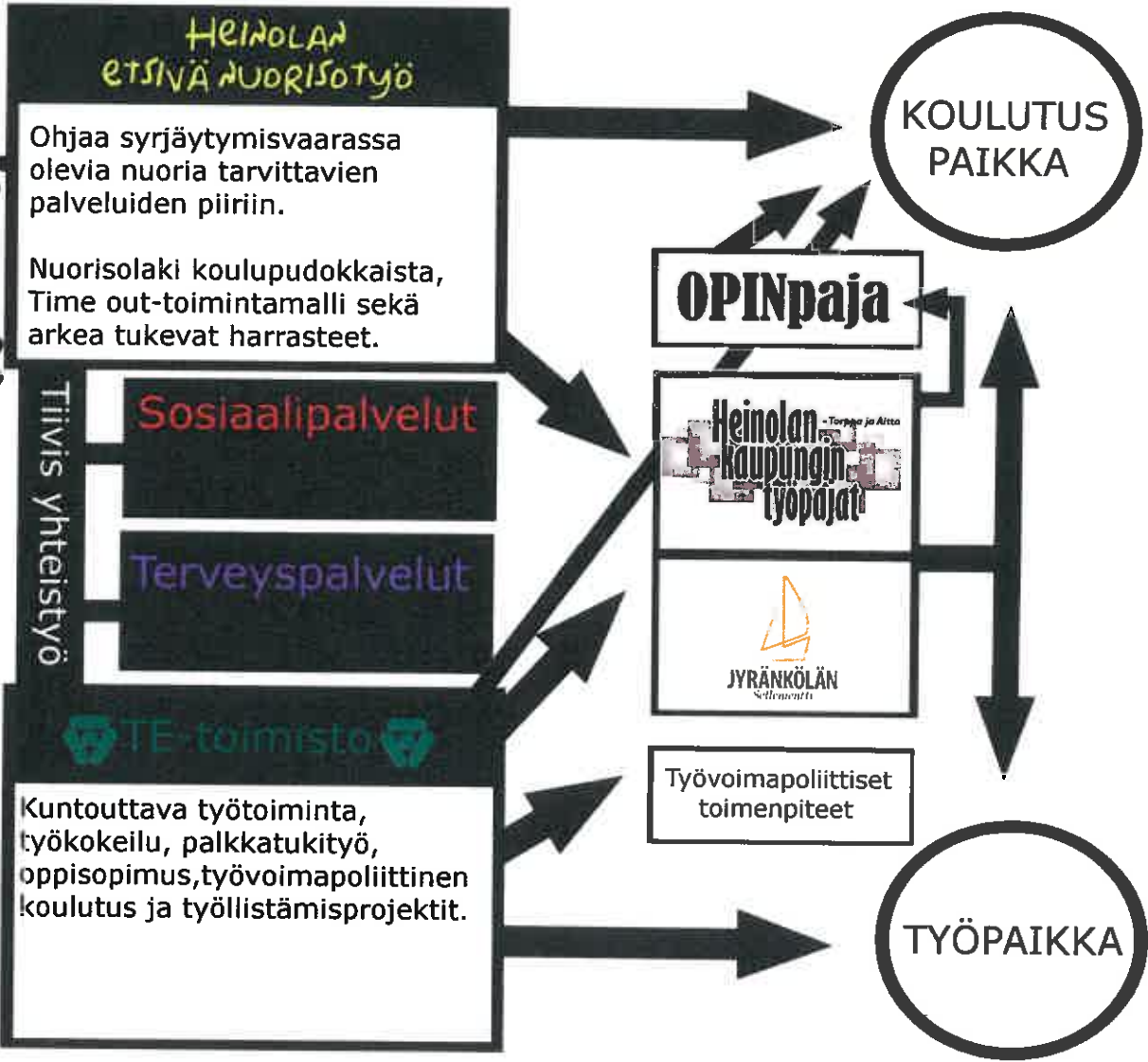
OPINpaja

Heinolan Kaupungin Työpajat

JYRÄNKÖLÄN Kehäkeskus

Työvoimapolitiittiset toimenpiteet

TYÖPAIKKA

NUORISOTAKUU

Nuorisotakuu ja siihen kuuluvat koulutustakuu ja nuorten aikuisten osaamisohjelma

- antavat mahdollisuuden nuorelle, jolla ei ole työtä tai koulutusta
- edistävät nuorten työllisyyttä ja lisäävät nuorten ammattitaitoa
- lisäävät ja vahvistavat nuorten mahdollisuuksia itsenäiseen elämään.

Nuorisotakuu tarkoittaa sitä, että

- jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta.

Koulutustakuu tarkoittaa sitä, että

- jokaiselle peruskoulunsa päättäneelle taataan koulutuspaikka lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin.

Nuorten aikuisten osaamisohjelma

- tarjoaa pelkän peruskoulun varassa oleville alle 30-vuotiaille nuorille mahdollisuuden suorittaa ammatillinen tutkinto.

Nuorisotakuu toteutuu nuorten TE-palveluilla, koulutustakuun toimilla ja nuorten aikuisten osaamisohjelman avulla sekä muilla nuorten yksilöllisillä palveluilla. Näitä ovat muun muassa etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta sekä kuntoutuspalvelut, mukaan lukien kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut. Käytännössä nuorisotakuu toteutuu monialaisena ja moniammatillisena yhteistyönä eri toimijoiden kesken.

Työnantajat ovat merkittävässä asemassa nuorisotakuun toteutuksessa: työnantaja voi ottaa nuoria työkokeiluun ja/tai palkata nuoria palkkatuella töihin tai oppisopimuskoulutukseen. Samalla työnantaja toteuttaa yhteiskuntavastuutaan, varmistaa osaavan työvoiman saannin myös tulevaisuudessa ja voi parantaa julkikuvaansa vastuullisena työnantajana.

NUORISOTAKUUN TOTEUTUMINEN HEINOLASSA VUONNA 2015

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Heinolassa on järjestetty etsivää nuorisotyötä vuodesta 2008 ja sitä tuetaan opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksella. Vuodelle 2015–2016 avustus on 58 000€.

Tilanne 2015

Yhteistyö TE- ja sosiaalitoimiston kanssa on saatu toimimaan. Toimintaan ohjautuneet nuoret ovat olleet parempi kuntoisia kuin aiemmin ja heitä on pystytty ohjaamaan työpajoille ja opiskelemaan nopeallakin tahdilla. Nuorten kanssa työskentely keskeytyi loppuvuodesta toimitilojen vaihtamisen vuoksi. Toimintaa voidaan jatkaa normaalisti vuoden 2016 alusta.

Etsivä nuorisotyö kohtasi vuoden 2015 aikana:

	kaikki		joista naisia		joista miehiä	
		Uusia		Uusia		Uusia
alle 16	1				1	
16v	4	2	2	2	2	
17v	8	7	1	1	7	6
18v	7	4	1		6	4
19v	10	8	2	2	8	6
20v	6	6	1	1	5	5
21v	6	4	1	1	5	3
22v	7	4			7	4
23v	8	3	3		5	3
24v	6	4	2	2	4	2
25v	4	2			4	2
26v	2	2	1	1	1	1
27v	2	2			2	2
28v						
29 tai yllä	1	1			1	1
ikä ei tietoa	3	3			3	3
nuoria yhteensä	74	51	14	10	60	41
kaikki yhteensä	75	52	14	10	61	42
nuorin	15	16				
vanhin	32	32				

Tavoitetut

KAUPUNGIN TYÖPAJATOIMINTA JA STARTTIVALMENNUS

Vuoden 2015 aikana nuorisotyöpajoilla on ollut **109** nuorta erilaisin sopimuksin. (Talven ja kevään aikana 60 ja kesän ja talven aikana 69).

Nuorten ohjautuvuus Te-toimistosta ja sosiaalipalveluista parani syksyn aikana sekä Torpalle että Starttipajalle. Te-toimiston nuorten kanssa työskentelevien henkilöiden kanssa on pidetty säännöllisiä työpalavereja, missä on käyty läpi pajojen tilanne ja etsitty sopivia nuoria pajoille. Palaverit ovat olleet erittäin hyödyllisiä ja niiden avulla on pystytty pitämään pajojen eri osastojen täyttöastetta hyvänä.

Työpajan eri osastoilla suuren haasteen pajan toimintaan tuo henkilöstön määräaikaiset työsuhteet. Erityisesti tämä korostuu startti -ja mediapajalla sekä yksilövalmennuksessa. Toiminnan suunnittelu ja nuorten määrään vakiinnuttaminen on mahdotonta, koska ei tiedetä valmentajien työsuhteen jatkuvuutta n. puolta vuotta pidempään. Työsuhteet ovat liian riippuvaisia mm. valtionavustuksesta.

Starttipaja:

Plussat:

- Starttivalmennuksesta on siirtynyt hyvin nuoria eteenpäin opiskelemaan ja muille työpajoille yms.
- Startilla on pystytty tarjoamaan työjaksopaikkoja JoPo-luokan nuorille tarvittaessa
- Työntekijä- ja paikkamuutosten jälkeen Starttivalmennuksen toiminta saatiin hyvin toimivaksi kesän ja syksyn 2015 aikana ja nuorten tilanteita eteenpäin vieväksi.

Miinukset:

- Starttivalmennuksen vuokrasopimus päättyi Lampikadulla 31.12.2015 ja perintörahojen loppumisen vuoksi vuokrasopimusta ei voitu uusia ja Startti muuttaa pienempiin tiloihin Työpaja Torpalle.
- Perintörahojen loppumisen vuoksi Starttivalmennuksen työ- ja yksilövalmentajan työsuhde päättyi 31.12.15.

- Jatkossa yksilövalmentajan työparina toimii kaikkien työpajojen liikunta ja hyvinvointi vastaava, joten työpajat kokonaisuutenaan menettävät liikuntaa ja muuta ryhmävalmennusta
- Toiminta on koko ajan hankerahalla, jonka vuoksi määräaikaiset työsuhteet ohjaajilla -> vaihtuvuutta. Toiminta ei pääse kunnolla vakiintumaan.

JYRÄNKÖLÄ

Jyränkölän mediapaja on nuorten työllistämiseen erikoistunut luovan tietotekniikan asiakaspalveluyksikkö. Toiminnan pääpaino on nuorten työllistämistoiminnassa.

Vuoden 2015 aikana yhteensä 44 nuorta seuraavasti:

- 19 nuorta työkokeilijaa, joista 4 maahanmuuttajaa (+ 2 yli 30-v.)
- 4 nuorta kuntouttavassa työtoiminnassa
- 1 nuori palkkatuella (+ 1 yli 30-v.)
- 2 nuorta eläkeläistä/Kelan kuntoutusjaksolla olevaa
- 14 nuorta opiskelijaa (Salpaus, Kiipula, Keskuspuisto, Forssa), suurin osa erityisopiskelijoita
- 4 yläasteikäistä TETtiläistä

Vuoden 2015 syksyn aikana mediapajalla on ollut (keväällä jatkaneiden lisäksi):

- 7 uutta nuorisotakuun piiriin kuuluvaa alle 30-vuotiasta työtöntä (4 maahanmuuttajaa)
- 5 uutta alle 30-vuotiasta opiskelijaharjoittelijaa
- 1 alle 30-vuotias palkkatukilainen
- 2 uutta yläasteikäistä TET:läistä
- 4 uutta alle 30-vuotiasta kuntouttavassa työtoiminnassa

Syksyn haasteena: **toiminnan laajeneminen lisääntyvässä määrin erityisnuoriin sekä maahanmuuttajavalmennukseen (ts. kyseessä työpaja jossa on "matala- ja korkeakynnys" samassa sekä monikulttuurisuus).**

Nuorten työkokeilijoiden ohjaus parantui, painotus erityisnuorissa, jotka tarvitsevat enemmän ohjausta.

URAANI YRITTÄJYYSVALMENNUS – JYRÄNKÖLÄ

Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama ja Jyränkölän setlementin toteuttama Uraani tarjoaa yrittäjyysvalmennusta 18-29 -vuotiaille. Valmennusta tarjotaan sekä tiimeissä, että yksilövalmennuksena.

Asiakkaiden työllisyysstatuksella ei ole merkitystä. Asiakas voi olla töissä, opiskelemassa, työtön tai jo aloittanut yrittäjä.

Uraanissa on mahdollista suorittaa myös TE-toimiston työkokeilua. Kokeilun kohteena on yrittäjän työ. Uraani tarjoaa rahoitusta tuotekokeiluille.

Vuoden 2015 aikana Uraani -yrittäjäyysvalmennuksessa on ollut:

- 30 nuorisotakuun piiriin kuuluvaa alle 30-vuotiasta
- 10 alle 30-vuotiaista työkokeilijaa

VIRTAATYÖSTÄ – PROJEKTI/ JYRÄNKÖLÄN SETTLEMENTTI

VUOSI 2015

VirtaaTyöstä kautta on mahdollisuus tutustua Jyränkölän tarjoamiin työkokeilu- ja palkkatukipaikkoihin mm. hoiva-, puhdistuspalvelu-, kiinteistö-, keittiö- ja asiakaspalvelualoilla. Työjakson aikana on myös mahdollisuus pienimuotoiseen koulutukseen. Työjaksolla oleva saa projektihenkilöstön tarjoamaa työhönvalmennusta. Käytännön työhön ohjaus tapahtuu Jyränkölän osastoilla. Muutamille asiakkaille tarjotaan mahdollisuutta tutustua työhön kuntouttavan työtoiminnan, avotyön tai TET- ja TOP -jaksojen kautta.

VirtaaTyöstä tekee tiivistä yhteistyötä Heinolan kaupungin kanssa. Projektiohjaaja etsii kaupungin eri hallintokunnista uusia työllistämispaiikkoja, kehittää yhteistyötä ja tarjoaa työhönvalmennusta.

Pääasiassa asiakkaat ohjautuvat TE – palveluiden kautta. Samanaikaisesti asiakkaita on vähintään 30 iältään 17- 62 -vuotiaita. Nuorten osuus on kasvanut vuosittain.

Haastetta oli kevään ja kesän aikana saada osoituksia TE – hallinnon kautta, mutta nyt tilanne on loppuvuotta kohti korjaantunut ja asiakastavoitemäärät ovat täyttyneet.

Vuoden 2015 aikana VirtaaTyöstä -projekti on tavoittanut 24 nuorta.

Kevään 2015 (tammi-kesäkuu) aikana VirtaaTyöstä – projektissa on ollut:

*alle 30- vuotiaita ko.aikana yhteensä 11 henkilöä. Heistä neljä asiakasta ohjautui TE – hallinnon kautta ja seitsemän muuta kautta (sosiaalitoimi, HTK, oppilaitokset). Heistä 65 %:lla oli jatkosuunnitelma meiltä pois lähtiessä.

Heinä-joulukuun 2015 aikana VirtaaTyöstä – projektissa on ollut:

*alle 30-vuotiaita ko. aikana 13 henkilöä. Heistä 11 asiakasta ohjautui TE – hallinnon kautta ja kaksi muuta kautta (sosiaalitoimi, HTK, oppilaitokset). Heistä suurimmalla osalla on vielä työjakso kesken projektimme kautta.

TE-TOIMISTO

- Nuorisotakuun toimintamalli edellyttää, että TE-hallinto tehostaa nuoren palveluprosessia. Jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja 25–29-vuotiaalle vastavalmistuneelle työttömälle nuorelle on tarjottava hänen omaan tilanteeseensa parhaiten sopiva aktiivinen vaihtoehto viimeistään silloin, kun työttömyys on jatkunut yhtäjaksoisesti kolme kuukautta.
- TE-toimiston näkökulmasta Heinolassa on erittäin tärkeää, että nuorten työpajapaikkoja sekä päivätoimintaa on riittävästi, jotta olisi mahdollista ohjata pajoille huonokuntoisia ja mielenterveysongelmista kärsiviä nuoria. Lisäksi tarvitaan työllistämisen tukitoimia sekä pitkittyneen työttömyyden kierteeseen joutuneille että vastavalmistuneille nuorille. Kaikki toiminta, joka tukee nuorten työllistymistä, on ensiarvoisen tärkeää. Työkokemuksen puute on monesti työllistymisen esteenä vastavalmistuneidenkin nuorten kohdalla. Jo kolmen kuukauden työttömyys saattaa etäännyttää nuoren työmarkkinoilta.

Nuorten työttömyystilanne

TAULUKKO 5. Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat (ml. lomautetut) kuukauden lopussa asuinkunnan mukaan

KUNTA	11/2015	10/15	11/14	muutos 10/15	muutos 11/14	KUNTA	11/2015	10/15	11/14	muutos 10/15	muutos 11/14				
Haltia	43	43	36	0	0 %	7	19 %	Asikkala	36	37	46	-1	-3 %	-10	-22 %
Hämeenlinna	530	510	476	20	4 %	54	11 %	Hollola	86	96	102	-10	-10 %	-16	-18 %
Janakkala	106	121	85	-15	-12 %	21	25 %	Hämeenkoski	9	8	12	1	13 %	-3	-25 %
Hämeenlinnan seutu	679	674	597	5	1 %	82	14 %	Kärkölä	27	26	20	1	4 %	7	35 %
Forssa	163	186	140	-23	-12 %	23	16 %	Lahti	1 188	1 228	1 207	-40	-3 %	-19	-2 %
Humppila	14	16	7	-2	-13 %	7	100 %	Nastola	97	102	111	-5	-5 %	-14	-13 %
Jokioinen	41	34	23	7	21 %	18	78 %	Orimattila	108	114	114	-6	-5 %	-6	-5 %
Tammela	17	24	23	-7	-29 %	-6	-26 %	Pedasjoki	15	17	17	-2	-12 %	-2	-12 %
Ypäjä	19	18	19	1	6 %	0	0 %	Lahden seutu	1 566	1 628	1 629	-62	-4 %	-63	-4 %
Forssan seutu	254	278	212	-24	-9 %	42	20 %	Hartola	15	12	23	3	25 %	-8	-35 %
Hausjärvi	29	36	43	-7	-19 %	-14	-33 %	Heinola	191	180	180	11	6 %	11	6 %
Loppi	32	35	26	-3	-9 %	6	23 %	Sysmä	16	18	17	-2	-11 %	-1	-6 %
Riihimäki	268	299	243	-31	-10 %	25	10 %	Heinolan seutu	222	210	220	12	6 %	2	1 %
Riihimäen seutu	329	370	312	-41	-11 %	17	5 %	PÄIJÄT-HÄME	1 788	1 838	1 849	-50	-3 %	-61	-3 %
KANTA-HÄME	1 282	1 322	1 121	-60	-5 %	141	13 %								

SOSIAALI JA TERVEYSTOIMI

Nuorisotakuu ei toteudu ilman sosiaali- ja terveystoimia. Nuorisotakuuseen kuuluu lupaus nuorten kuntoutuspalvelujen saatavuudesta.

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä on kunnilla.

Tilanne 2015

Uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti asiakkaalle on nimettävä omatyöntekijä. Heinolassa nuorisotakuuseen kuuluvan nuoren omatyöntekijä voi olla esimerkiksi sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja aikuissosiaalityöstä, mielenterveys- ja päihdetyöryhmästä, Työvoiman palvelukeskuksesta (Typ), lasten ja perheiden palveluista tai vammaispalveluista. Asiakkaille laaditaan yksilölliset suunnitelmat ja tukitoimet järjestetään suunnitelman mukaisesti.

Alkuvuodesta 2015 perustettu mielenterveys- ja päihdetyöryhmä toimii tiiviissä yhteistyössä eri verkostojen kanssa. Työryhmään kuuluu sosiaalityöntekijä, päihdesairaanhoitaja ja kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa. Lisäksi tarjotaan kotiin annettavia palveluja asumisneuvojan ja palveluohjaajan avulla.

Työttömien terveystarkastukset hoidetaan keskitetysti työttömien terveydenhoitajan kautta.

Nuorisotakuun piiriin kuuluvien toimeentulotukihakijoiden tilannetta seurataan ja tarpeen mukaan heitä kutsutaan arviointikäynnille ja pyritään ohjaamaan eteenpäin. Vastuu kuntouttavien palvelujen järjestämisestä on sosiaalitoimella.

Tällä hetkellä asiakasohjautuvuus toimeentulotuen etuskäsittelijöiltä sosiaaliohjaajalle on toimiva yhteistyömuoto. 1.1.2017 perustoimeentulotuen käsittelyn siirtyessä Kelalle, herää huoli asiakasohjautuvuuden jatkumisesta yhtä tehokkaana. Tällöin yhteistyön merkitys muiden toimijoiden kanssa tulee suurella todennäköisyydellä korostumaan. Verkoston rooli on entistä tärkeämpi myös toimeentulotuella olevien aikuissosiaalityön asiakkaiden runsaan lukumäärän vuoksi.

Tehokkaan asiakasohjautuvuuden haasteena ovat suuret asiakasmäärät. Asiakasohjautuvuuden tarve on suurempi, kuin mitä nykyisellä työntekijämäärällä pystytään tarjoamaan. Riski on suuri, että ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen työtettä ei ole mahdollista toteuttaa riittävässä määrin.

Osaltaan asiakasprosessien hallintaan on vaikuttanut useat työntekijävaihdokset vuosien 2014–2015 aikana. Syksyllä 2015 tilanne on kääntynyt parempaan suuntaan ja esimerkiksi yhteistyö TE-toimiston kanssa on tiivistynyt. Tämä on

näkynyt mm. nuorten ohjautuvuutena työpajoille. Vuodenvaihteessa 2015-2016 Starttipajalle on jonoa. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoja on toistaiseksi ollut riittävästi, mutta matalan kynnyksen Starttivalmennusta ei pystytä tällä hetkellä tarjoamaan riittävän nopeasti sitä tarvitseville. Myös avoimen päivätoiminnan puute on jo pitkään näkynyt sosiaalisen kuntoutumisen tarpeessa olevien nuorten palveluverkostossa.

Huolen aiheena monen nuoren kohdalla on yleinen näköalattomuus oman tulevaisuuden suhteen.

YLÄKOULU JA LUKIO

Peruskoulussa ja lukiossa toimii oppilas/opiskelijahuoltoryhmät. Niiden toimintaan osallistuvat rehtorit, oppilaan/opinto-ohjaajat, erityisopettajat, kuraattori, koulupsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä terveydenhoitaja. Elokuussa 2014 voimaan tullut uusi opiskelija- ja oppilashuoltolaki on muuttanut oppilashuoltoryhmien toimintaa entistä yhteisöllisempään suuntaan esim. oppilaat tuovat näkemyksensä luokan tilanteesta oppilashuoltoryhmän kokouksiin. Yksittäisen oppilaan asiaa käsiteltäessä kootaan erillinen asiantuntijaryhmä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa pystytään toteuttamaan kohtuullisesti. Asetusten mukaiset terveystarkastukset pystytään toteuttamaan. Opiskeluterveydenhuollon haasteena on löytää riittävästi nuorille suunnattuja päihde- ja mielenterveyspalveluja. Toisen asteen opiskelijoille voidaan tarjota jonkin verran koulun psykiatrisen hoitajan palveluja, mutta ei kuitenkaan riittävästi.

Nuorisotyö on tullut näkyväksi osaksi peruskoulujen toimintaa, tätä on syytä edelleen jatkaa ja kehittää.

KOULUTUSKESKUS SALPAUS

Tilanne 2015

OPINpaja: Heinolassa on alkanut lokakuussa 2013 Opinpaja-hanke. Toiminnan juurruttamiseen haettiin ja saatiin jatkorahoitusta vuosille 2015-2017 ELY-keskukselta. Hanke laajenee käsittämään myös Hartolan ja Sysmän kuntia. Opinpajan toimintaan on osallistunut koko lukuvuoden aikana 79 henkilöä, joista 2 oli TE-toimiston kautta työkokeilussa.

Ohjautuvuudessa on huomioitava se, että Opinpajalle ohjautuneet nuoret ovat pääasiassa oppilaitoksen opiskelijoita. Poikkeuksena kaksi työkokeilijaa, jotka

ohjautuivat Kohtaamon ja Lahden etsivän nuorisotyön kautta, sekä Työpaja Torpan yksilövalmennuksen kautta.

Eronneet opiskelijat

	2015	Heinolasta	2014	Heinolasta	2013	Heinolasta	2012	Heinolasta
positiiviset	32	17	38	21	18	6	34	3
negatiiviset	39	18	53	25	42	7	38	12
yhteensä	71 (12%)	35	91 (13.8%)	46	60 (9%)	13	72 (11.3%)	15

Koulutuskeskus Salpauksen Heinolan yksikössä koulutuksesta kokonaan eronneita nuoria on kevätlukukautena 2015 ollut 20 opiskelijaa. Heistä heinolalaisia oli 8 ja heistä kolmella oli syynä oppilaitoksen vaihto. Väliaikaisesti opintonsa keskeyttäneitä nuoria oli 13, heistä heinolalaisia 8.

Koulutuskeskus Salpauksen Heinolan yksikössä koulutuksesta kokonaan eronneita nuoria on syyslukukautena 2015 ollut 31 opiskelijaa. Heistä heinolalaisia oli 16 ja heistä kuudella oli syynä oppilaitoksen tai tutkinnon vaihto. Väliaikaisesti opintonsa keskeyttäneitä nuoria on tällä hetkellä kaikkiaan 26. heistä heinolalaisia 8.

Yhteishaun muutokset ovat vaikuttaneet niin, että peruskoulun päättäneet ovat saaneet hyvin aloituspaikan Koulutuskeskus Salpauksen Heinolan toimipisteestä. Toisaalta myös tutkinnonvaihtajien määrät ovat lisääntyneet. Salpauksessa nuorisotakuu sisältää kaksi kohderyhmää: peruskoulun päättäneet nuoret ja 20-29-vuotiaat nuoret aikuiset, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Nuorten aikuisten osaamisohjelman kautta Salpauksella on paikkoja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Tähän liittyen on perustettu Takuumesta, jossa kaikki Päijät-Hämeen nuoret voivat saada tietoa, neuvoa ja ohjausta urasuunnitteluun.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Nuorisotakuun toteutumisen kannalta Heinolassa on välttämätöntä kehittää/lisätä nuorten seuraavia palveluja:

1. Työpaja- ja työllisyystoimijoiden palveluiden riittävyyden ja laadun turvaaminen. Työpajalla päättyvien työ- ja yksilövalmentajien työsuhteiden jatkaminen toistaiseksi voimassa olevilla työsuhteilla.
2. Avoimen päivätoiminnan tarpeen kartoittaminen (18-25 vuotiaille) sekä yhteistyökumppaneiden haku.
3. Psykiatrinen sairaanhoitaja (psyykkari) on helpottanut mielenterveysongelmaisten oppilaiden tukemista. Yksi psyykkari on kuitenkin liian vähän. Psyykkarin palkkaaminen yläkoululle.